

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne oblačil LABOD Novo mesto — Izhaja vsako tretjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož, tehnični urednik: Marjan Moškon — Grafična priprava: ČZP Dolenjski list, tiska Knjižgotisk, Novo mesto

labod

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD TOVARNE OBLAČIL NOVO MESTO

vabljujejši športni videz

Ob zaključevanju za prvo polovico prihodnjega leta

Mesec september je mesec zaključevanja. Okvirni rezultati kažejo, da smo komadno dosegli lanskoletno prodajo za prvo polovico leta, kar štejemo za lep uspeh. Predvsem smo uspeli v ženskem programu „perilo — šport“ prodati za cca 30 odstotkov več kot lani v enakem času. Rezultate lahko pripišemo „zadetemu“ asortimanu, tako v tkaninah kot tudi v kreaciji. Letos prevladujejo enobarvne športne tkanine, take pa so tudi modeli. Poudarimo pa naj, da so tkanine domačega izvora.

V srajčevini beležimo delni upad, saj pričakujemo, da bomo dosegli 95 odstotno prodajo glede na enako obdobje lani. Tudi to lahko rečemo, da je uspeh, saj trgovine kupujejo znatno manjše količine in večji asortiman, sicer pa je nabava srajčevine v trgovinah upadla skupno za kar 20 odstotkov. V Labodu čutimo manjše zanimanja za enobarvne proizvode z dolgimi rokavi, kot TIP-TON (zaključen je v občutno manjših količinah), več zanimanja pa je za kratke rokave v enobarvnih športnih tkaninah in seveda športnih kreacijah. Večja prodaja srajc s kratkimi rokavi je razumljiva, saj ostaja v trgovinah dolg rokav še iz prodaje za prvo polletje in od jeseni.

V programu vrhnjih oblačil ocenjujemo, da bo prodaja za prvo polovico leta dosegla komadno od cca 95 do 100 odstotkov lanske. Tudi v tem programu nam prodaja moških artiklov upada, povečuje pa se prodaja ženskih izdelkov. Asortima je svojo prejšnjo podobo precej spremenil. Veliko je

lahkih volnenih tkanin, precej je bombaža. Kompleti in krila iz teh tkanin so bili zelo lepo sprejeti, saj smo jih — v primerjavi z letom nazaj — prodali znatno več.

Ob zaključevanju, ki se ga za dobro polovico leta naprej, pa velja vsa pozornost tudi cenam. Le-te so izračunane na osnovi planiranih cen osnovnega materiala in stroškov za leto 1982 in so se dvignile za cca 25 do 30 odstotkov. Povišanje gre predvsem iz naslova vse dražjih osnovnih materialov. Zavedati pa se moramo, da bodo končne cene naravnane po resoluciji oz. zakonu.

Kot smo že omenili, so cene tkanin visoke, težave pa so tudi s kvaliteto, saj često dobimo na domačem trgu tako slabo blago, da je po naših kriterijih skoraj neuporabno za obdelavo v konfekciji. Nasprotno pa so cene kvalitetnega uvoženega blaga skupaj s carinskimi dajatvami trenutno nižje od domačih tkanin. Toda znani ukrepi glede uvoza so povzročili, da imamo na carini trenutno za 60000 že prodanih komadov svile iz Kitajske ter za 30000 komadov blaga iz Češke. Upamo, da bomo blago v kratkem dobili in da bodo temeljne organizacije prisluhnile našemu dolgu do trga in — če bo potrebno — z nadurnim delom poskrbele za pravočasno odpremo.

Ob navedenih rezultatih zaključevanja, kjer smo se približali komadno lanskoletni prodaji, pa ostaja vprašanje pokritja z repromaterialom ter vprašanje sofinanciranja teh količin.

Situacija je dokaj zaostrena, zato pa morajo biti naša prizadevanja kar največja. Med te pa sodi tudi borba za kvaliteto. Konkurenčne delovne organizacije se zavedajo vse večje vloge kvalitete in prizadevanja na tem področju postajajo med konfekarji kar poenotili.

Ob pripravah na kolekcijo, so v TOZD Commerce stekli pogovori o kompletiranju med programoma. Nabavi in kreaciji je uspelo pri trinajstih artiklih to doseči, vendar je bilo med trgovci za to obliko ponudbe

kaj malo zanimanja. Vsi so sicer pozdravili našo odločitev (v realizacijo te pa je bilo dano precej prizadevanj), vendar trgovine še niso pripravljene na tovrstno ponudbo, saj se še vedno ločijo po posameznih oddelkih (srajce, krila...). Obliko kompletirane ponudbe pa bodo sčasoma vendarle morale tudi trgovine osvojiti, saj je med kupci čutili vse več zanimanja zanj; v Labodu pa se bomo tudi v bodoče potrudili in poskrbeli za povezovanje in dopolnjevanje med programoma VO in PS.

Tončka Kralj

REPUBLIŠKO PRIZNANJE TONČKI KRALJ

Mlada delavka TOZD Ločna, Tončka Kralj je ena izmed petindvajsetih dobitnic republiškega priznanja mladim delavcem — samoupravljalcem. Priznanje je gotovo v pravih rokah, saj je čutili Tončkino prizadevnost tako na delu samem, kot v družbenopolitičnih organizacijah. Republiško priznanje je dobila na pobudo konference mladih delavcev pri Občinski konferenci ZSMS Novo mesto.

naša prizadevanja za izvoz

Naša splošna ekonomska situacija narekuje združenemu delu kar največja prizadevanja na področju izvoza. V teh splošnih izvoznih prizadevanjih pa je močno angažirana tudi naša delovna organizacija. Naloge, ki jih je pred nas postavil izvršni svet republike in občine so v celoti vgrajene v naše programe izvoza.

Glede na rezultate, dosežene v osmih mesecih letos, lahko ocenjujemo, da bomo v Labodu presegli letni plan izvoza za cca 300000 dolarjev, če pri tem upoštevamo klasični izvoz in posle dodelave. V tem času pa je nastal nov moment, ki storitvena dela ne šteje v izvoz. Naše napore za klasični izvoz smo morali tako še povečati. Prizadevanja pa niso bila zaman, saj ocenjujemo, da bomo klasični izvoz povečali za 800000 dolarjev. To pa ne pomeni, da ne mislimo posvečati večje pozornosti tudi poslovnim stikom s tistimi zunanjimi partnerji, s katerimi smo sodelovali predvsem na dodelavi. Prav sedaj so v teku pogovori z našimi dolgoletnimi sodelavci Jobisom, Elmiorjem in Melco.

Kako nam uspeva dosegati rezultate in celo presegati izvozne plane.

Maksimalno smo povečali prizadevanja na vseh področjih, ki vplivajo na izvoz. Vso pozornost smo namenili izdelavi vzorcev in s kar največjimi naporji širili našo zunanjetrgovinsko mrežo. Že utečenim izvoznim poslom smo uspeli zagotoviti tudi izvoz v Francijo, Švico, Alžir itd. Trenutno so v delu srajce in krila za Irak, do konca leta pa bomo za firmo Lois (15. septembra smo imeli pogovore s predstavnikom) izdelali še dodatnih 42000 komadov srajc. Do konca leta in v

(Nadaljevanje na 6. str.)

Izkoristek delovnega in prostega časa je bila tema v TOZD TIP-TOP ob pripravah na tretji kongres sindikatov Slovenije.

delavci – nosilci socialne politike

Nosilna tema tretjega kongresa sindikatov Slovenije je „VLOGA IN NALOGE SINDIKATOV PRI UVELJAVLJANJU DELAVCEV KOT NOSILCEV SOCIALNE POLITIKE IN ZAGOTAVLJANJA SOCIALNE VARNOSTI“. Široka in živa tema je privabila k obravnavi precejšnje število delavcev. Posamezne delovne organizacije ali TOZD so imele določene zadolžitve glede priprav gradiva za tematske razprave. Zbrali so se predstavniki po panogah ... skratka, priprave so živahne, polne pobud, polne idej ...

V novomeškem delu Laboda so potekale priprave na tretji

kongres resno, saj so vključili v pripravo gradiva za razpravo tako sindikalni delavci kot tudi strokovne službe; kadrovsko-socialna in pravna služba.

TOZD LOČNA je imela nalogo oceniti ustreznost opredelitve posameznih področij socialne politike v samoupravnih splošnih aktih ter analizo opredelitve družbenega standarda v planskih dokumentih za tekoče srednjeročno obdobje, DSSS pa je prispevala oceno dosežene stopnje na področju socialne politike v naši delovni organizaciji. Ob gradivu je stekla beseda tudi o preventivi in o možnostih organiziranja plavanja pod vodstvom fizioterapevte, ki pa jo v Novem mestu nismo znali izkoristiti. Poseben poudarek je bil dan poglavju zaposlovanja invalidnih oseb, stikom z upokojenci, otroškim varstvom in stanovanjski problematiki.

Tudi v Temenici so predelali gradivo za kongres, pri čemer so dali največ poudarka izkoristku delovnega časa ter poglavju zaposlovanja ter štipendijske politike.

V TOZD TIP-TOP je prišla na tematsko razpravo tudi skupina iz Občinskega sindikalnega sveta. Sindikalni in strokovni

delavci ter TOZD so se skrbno pripravili na temo, ki je zajemala urejanje pokojninskega zavarovanja, vezi delovne organizacije z upokojenci ter socialno varnost starejših občanov, znotraj te teme pa je bila precejšnja pozornost posvečena uveljavljanju pravic iz minulega dela.

Ker pa je prišlo do „kratkega stika“ – saj sta bila tovariša iz Občinskega sindikalnega sveta iz skupine, ki je obravnavala temo izkoristek delovnega in prostega časa – so se predstavniki TOZD TIP-TOP kaj hitro prilagodili in stekla je živahna razprava. Na temo izkoristek delovnega časa je stekla tudi beseda o prevozi, saj se v TOZD TIP-TOP vozi precej delavcev iz okoliških krajev, pa celo iz Ribnice. To zna predvsem v zimskem času povzročiti razne zamude, problemi pa so tudi z vračanjem, so v TOZD zagotovili vozačem z izredno težkimi prometnimi vezami posebne dovolilnice s tem, da so ti prevzeli obvezno vnašanja manjkajočih ur enkrat tedensko v popoldanskem času. Predstavljena je bila tudi naša narava proizvodnega dela, ki zaradi verižnega – zaporednega sistema ne dovoljuje uvedbe premakljivega delovnega časa.

Ustavili smo se tudi ob zimskem – letnem delovnem času, kar pri stroških ne bi pomenilo prihranka, povzročilo pa bi (neusklajeno) težave z varstvom, šolo, prevozi ...

Beseda je tekla tudi o izkoristku delovnega časa v sklopu tehnologije in organiziranosti dela ter izkoristku delovnih kapacitet, kjer smo z zadovoljstvom navedli, da doslej še ni prišlo do zastojev, predstavili pa smo tudi načrte za boljšo organiziranost (predvsem viseči transport, ki bi omogočil boljši izkoristek delovnega časa ter doprinesel k humanizaciji delovnega procesa). Veliko pozornosti pa je bilo posvečeno izrabi prostega časa, kjer bi morali še več pozornosti posvečati rekreaciji, kar pa je ponovno zaradi delavcev – vozačev težko organizirati. Predstavili smo tudi naše počitniške kapacitete in plan razvoja teh.

Kljub temu, da je bila „silom prilike“ razprava nepripravljena, je stekla živahno in odprla veliko poglavljev iz našega delovnika in iz našega prostega časa. Tako se je TOZD TIP-TOP vključil v pripravo na kongres s kar dvema temama, zaključki katerih bodo gotovo dobrodošli in upoštevani.

ali lahko komerciala in proizvodnja živita v sožitju?

Revija „Tekstilec“ v svoji zadnji številki povzema priredbo analize tega področja iz psihologije in organizacije dela, avtorja Bensona P. Shapira iz Harvard Business Review in zaradi aktualnosti tega vprašanja (tudi v naših razmerah) sem smatral za potrebno, da ga vsaj v skrajšani obliki posredujemo preko našega glasila ljudem, ki se ne tako poredko srečujejo s temi problemi.

Uvodno avtor kot bistveno ugotavlja:

- da so problemi med komercialo in proizvodnjo pogosti, vendar razumljivi in normalni;

- da se položaj lahko izboljša, če se razvija dobro premišljen program, ki povečuje sodelovanje in da bo delovna organizacija uspevala, ko bosta proizvodnja in komerciala spoznali, da ima vsaka od njiju svojo vlogo in potrebe ter predvsem to, da nobena od obeh funkcij ne more biti pomembnejša od druge.

Položaj pa lahko postane nevaren, če ena od njiju prevlada tako, da delovna organizacija v imenu tekočega procesa pozabi na potrošnika ali pa če postane tako tržno orientirana, da proizvodnja ne more več učinkovito delati.

Da bi to nevarnost preprečili mora:

- komerciala razvijati tak program, ki upošteva prednosti organizacije in kapacitet proizvodnje;

- proizvodnja prilagodi svojo organizacijo in kapacitete tržnim potrebam;

- vodstvo podjetja pa pospeševati sodelovanje med obema funkcijama.

VZROKI PROBLEMOV

Eden od osnovnih vzrokov nesporazumov je v planiranju prodaje in kapacitet, saj je to področje, kjer tako komercialisti kot vodilni v proizvodnji niso popolni.

Ljudje iz komerciala, ki so bližji potrošniku pogosto reagi-

rajo čustveno in ko je prodaja slaba, jo vidijo še bolj črno, ko pa je dobra, jo precenjujejo.

Vodilni v proizvodnji pa v samoobrambi pogosto ne upoštevajo planov prodaje in jih poskušajo samo revidirati ter prilagajati svojim možnostim. Še bolj pogosti vzrok pa je kvaliteta izdelkov, kjer komercialisti apriori smatrajo, da je slaba kvaliteta posledica nesposobnih vodstvenih v proizvodnji, ne upoštevajo pa, da je nivo kvalitete odvisen tudi od raznolikosti proizvodov, zahtevnosti in prepogostih menjav artiklov.

V širini produkcijske linije je že prislovično, da komercialisti zahtevajo široko produkcijsko linijo, ljudje iz proizvodnje pa se poskušajo braniti s poznanim izrekom Henry Forda: „Lahko imate katerokoli barvo, ki si jo želite, dokler je ta črna!“ Spor je razumljiv, če s strani podjetja preverimo stroške produkcijske linije nad optimalno in padec prodaje zaradi preozke produkcijske linije. Pri kontroli stroškov je komercialni vidik v prvem planu cena in ostanek dohodka, vzrok za visoke stroške pa je pripisan slabemu vodenju proizvodnje, dočim pa ljudje v proizvodnji vidijo vzrok za visoke stroške v „nenormalnih“ zahtevah komerciala, kot so hitre dobave, prezahtevna kvaliteta glede strojnega parka, preširoki liniji in prehitrem vključevanju novih proizvodov.

Tudi pri uvajanju novih artiklov se dogaja, da ta potrošniku

ne nudi veliko novega, bistveno pa vpliva na ritem proizvodnje in stroške izdelave. Nadalje so vzroki nesporazumov tudi v vrednotenju in nagrajevanju, kjer vsak od vodij izvaja pritisk za tako poslovno politiko, ki zmanjšuje njegove stroške, povečuje njegove prednosti, kar pripelje do boljšega vrednotenja in nagrajevanja njegove službe.

Tudi sama življenjska pot vodilnih uslužbencev je lahko vzrok za nesporazume, saj vodja komerciala običajno začne kariero kot referent prodaji, ki „živi“ s svojimi kupci, njihovi „nasprotniki“ v proizvodnji pa začnejo kariero kot tehniki ali mojstri, ki se bo prebijanju po lestvici vodstvenega kadra zavedajo problemov proizvodnje in dela z ljudmi, saj so neprimerno več v stikih z ljudmi za stroji, kot s potrošniki.

ODPRAVLJANJE NASPROTIJ

Tako kot konkurenca na trgu, lahko tudi nasprotja med komercialo in proizvodnjo dajo pozitivne rezultate, če se obe službi zavedata nujnosti ravnotežja, pri čemer pa vsaka še vedno zastopa svoje interese.

Za čimmanj nasprotij pa je vsekakor jasna politika podjetja tisti pogoj, ki prepreči prepire o širini produkcijske linije.

Ustrezen način nagrajevanja nadalje zmanjšuje nasprotja, sistem nagrajevanja pa je lahko uspešen le če so kriteriji ozko povezani s planiranjem. Vseka-

kor pa ostaja najenostavnejši način pospeševanja dobrega sodelovanja v neformalnih prijateljskih stikih med njimi.

Avtor smatra, da je verjetno najuspešnejši način v „mešani“ karieri, saj vodstveni delavec, ki je v svojem razvoju spoznal obe področji bolje razume njihove težave in potrebe, je „širši“ in bolj nepristranski.

Zelo pomembna za zmanjšanje sporov pa ostaja medsebojna odvisnost in razumevanje težav, tako da bi morali komercialisti graditi svoje programe na realnih možnostih proizvodnje in opraviti tako izbiro izdelkov, ki je osnovana na teh možnostih in ustreza potrošnikom na izbranih možnostih in ustreza potrošnikom na izbranih področjih. To zahteva veliko discipline vodilnega kadra, brez tega pa lahko podjetje postane proizvajalec „vseh stvari za vsakogar“, kar lahko pripelje v to, da končno postane proizvajalec „ničesar za nikogar“.

S tem, da sem na to temo opozoril oz. priredil ta članek, seveda nisem smatral, da so v našem primeru ti odnosi kritični, čeprav navedena nasprotja v določenih oblikah obstajajo, je pa zelo pomembno da jih poznamo, še bolj pa da jih v vsakdanji praksi poskušamo zmanjšati na minimum in s tem prispevati k še boljšim rezultatom OZD.

JOŽE TEKSTOR

V pripravi na zimo smo poskrbeli tudi za popravilo strehe.

TOZD LOČNA je v začetku letošnjega leta prešla na eno-izmensko delo. Priprave na prehod so bile dolgotrajne, saj je bilo potrebno upoštevati vrsto dejstev, od tehnološke narave pa do varstva otrok. Številni kazalci iz strokovnih analiz pa tudi rezultati vprašalnika, ki je krožil med delavci, so bili podlaga za odločitev, ki je bila realizirana v letošnjem januarju. Devet mesecev je mimo in tako smo se odločili, da ob „okrogli mizi“ pregledamo rezultate enoizmenskega dela in da se pogovorimo o današnjem trenutku v TOZD Ločna.

Toda začnimo na začetku:

Vprašanje

Kaj vas je navedlo k razmišljanju o prehodu na eno-izmensko delo?

Direktor TOZD

Od leta 1977 pa vse do 1979 je bila fluktuacija v Novem mestu precejšnja, kar je vplivalo tudi na naš kolektiv. V tem času se je število delavk v Ločni zmanjšalo kar za 130, s tem pa se je seveda zmanjševal izkoristek strojev in delovnega prostora. Prav tako pomemben vzrok za razmišljanje o eni izmeni pa je iz naslova humanizacije dela.

Vprašanje

Prav zato, ker je kolektiv TOZD Ločna predvsem ženski kolektiv, je bila gotovo ideja o samo dopoldanskem delu dobrodošla. Kaj so vam pokazali odgovori na vprašalnik oz. kako

Predsednica OO sindikata TOZD Ločna: „Z enoizmenskim delom smo nadvse zadovoljne in mislim, da med nami ni nobene delavke, ki bi si želela nazaj v izmeno“.

okrogla miza v ločni

je potekala akcija družbenopolitičnih organizacij?

Predsednika OO sindikata, predsednica DS, sekretarka OO ZK

V letu priprav na prehod, ki so bile predvsem v drugi polovici zelo intenzivne, so se vse družbenopolitične organizacije skupno vključevale v realizacijo cilja. Sprva je bilo nekaj nihanj, vendar je bilo od samega začetka več mnenj za prehod na eno izmeno. Vprašalnik je pokazal, da bodo nastale težave pri organizaciji varstva otrok, pri prevozi in podobno. Prav tako pa je tudi vprašalnik

pokazal, da si številne delavke žele delati le dopoldne — mnoge zaradi urejenejšega družinskega življenja, mlajše pa predvsem zaradi večje možnosti šolanja ob delu, vključevanja v razne interesne dejavnosti itd. V času dveh izmen je bilo prav šolanje najbolj pereč problem. Marsikatera delavka si je želela zagotoviti vsaj osnovno izobrazbo, kar je bilo zaradi izmenskega dela kaj težko.

Vprašanje

Ničesar še nismo rekli o tehnološki in organizacijski plati, ki je ob prehodu odigrala zelo težko in odgovorno nalogo.

Vodja proizvodnje

Pred nami je bila zares zahtevna naloga, ki smo se je lotili skrbno in zavzeto. Vprašanje strojne opreme, razporeditev delavcev, postavitev trakov... to so bili problemi, ki smo se jih lotili sami, pri tem pa so nam pomagale le naše delovne izkušnje. Reorganizacija je morala biti življenjska in po devetih mesecih utečenega dela lahko rečem, da so bile naše odločitve pravilne, funkcionalne in da zares ni in ne more biti oporekanj. Zadovoljni smo, da smo tako uspešno rešili težko in odgovorno nalogo, še posebej ker so nam bile v pomoč le naše lastne proizvodne izkušnje. Da pa imamo danes rezultate na dlani, se moramo zahvaliti celotnemu kolektivu, v katerem smo imeli ves čas močno zaledje. Delavke so pokazale ob nujnih premikih popolno razumevanje, saj so ti potekali mirno, kot tudi celotna reorganizacija. Ob tem moram poudariti, da so odigrali

veliko nalogo tudi naši brigadirji, saj je poseg zahteval zamenjavo marsikaterega delovnega mesta in nekaj težjih sprememb.

Direktor

Ne smemo pozabiti, da smo v Ločni izpeljali totalno reorganizacijo, le-ta pa je prinesla tudi marsikateri grenak trenutek. Tistim delavkam, ki so naletele na težave, smo skušali kar v največji meri pomagati. Težave na srečo niso bile vezane na delo samo, ampak so bile pogojene „od zunaj“. Skupaj s kadrovske socialno službo smo uspeli urediti marsikatero varstvo, ker pa drugače ni šlo, smo ravnali tudi pogumnejše. Eni delavki smo omogočili mesec dni izrednega dopusta, drugi smo zopet s pomočjo kadrovske-socialne službe našli šest-mesečno začasno delo in ji s tem „premostitvenim kreditom“ skušali kar najbolj pomagati. Iz našega kolektiva pa so zaradi prehoda na eno izmeno odšle le tri delavke.

Vprašanje

Vse naštetu kaže, da ste se za prehod zares dobro pripravili tako po strokovni plati kot tudi širše. Dobro je bila speljana družbenopolitična akcija, dobro je potekalo notranje informiranje...

Predsednica DS, sekretarka OO ZK, predsednica OO sindikata

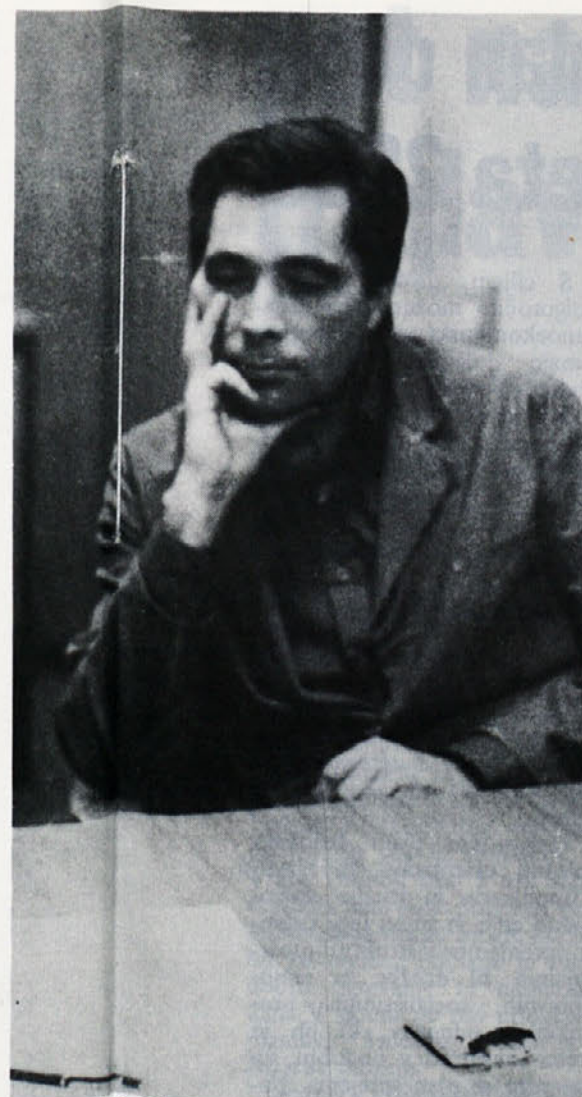
Naši sestanki so bili pripravljeni, trditve utemeljene, vsa pozornost pa je veljala zboru, kjer smo odločitev tudi sprejemali. Šest delavk je bilo proti prehodu na eno izmeno — iz argumentiranih razlogov. Na zboru pa smo sprejeli tudi sklep glede pomoči tistim med nami, ki so imele večje težave, kot je že omenil tov. direktor. Seznanjene smo bile s potrebnimi premiki, kar smo sprejele z razumevanjem in stale našim strokovnim delavcem s tem ob strani.

Vprašanje

Ob problemu same organizacije dela pa je nastal velik problem strojne opreme. Uvoza ni bilo, kako ste torej uspeli „zapolniti“ razliko?

Vodja proizvodnje

Strojni park je za nas predstavljal veliko bojazen. Odločili smo se usposobiti štirideset sicer že odpisanih strojev, ki danes zopet delajo. Za doseg zadovoljive kvalitete je seveda potrebno na teh strojih vlagati posebna prizadevanja. Da je to sploh zaživel, so vzdrževalci vložili precej truda. Reorganizacija pa se je dotaknila tudi njihove organiziranosti, saj je

„V bodoče bi si želeli več stikov in povezave s strokovnimi službami“ pravi vodja proizvodnje TOZD Ločna.

odslej vsak vzdrževalec zadolžen za svojo brigado. Rezultati so ob tem bistveno boljši.

Z usposobitvijo starih strojev smo pogasili požar, v bodoče pa bomo morali resneje razmišljati o strojnem parku. Ob tem se srečujemo s situacijo izpred nekaj let glede omejitev uvoza, ki se je v današnje dni le stopnjevala, kar je zaviralo modernizacijo strojne opreme. Na strojih kakršne imamo, dosegamo rezultate predvsem z največjim prizadevanjem delavk, tako da bistvenih notranjih rezerv ob tem nimamo več.

Omeniti pa moram, da je opaziti upadanje širine znanja med našimi šiviljami. To je vsekakor posledica ozkih usmeritev — obvladovanje le parih operacij do te mere, da si zagotove uspeh. Toda širino znanja in dela moramo našim šiviljam vračati, za kar izkoristimo in bomo morali še izkoristiti vse možnosti.

Vprašanje

Veliko besedi je bilo okoli tridesetih točk, ki so jih delavke ob prehodu v eno izmeno izgubile.

Direktor TOZD

Točke so bile zares sporne, saj so po naših aktih kot dodatek na izmensko delo, hkrati pa minus 30 točk pomeni pri naših osebnih dohodkih otipljivo vsoto. Pričakovali smo, da bomo z večjo produktivnostjo to razliko uspeli pokriti. V začetku leta smo razliko akontirali sami v breme TOZD, junija meseca pa so se osebni dohodki regulirali na ravni delovne organizacije.

Vprašanje

V čem se danes že povsem konkretno kažejo uspehi prehoda na eno izmeno?

Direktor TOZD

Prvi kvalitetni primiki so bili vidni v sami preglednosti dela in v kvaliteti izdelkov. Prav tako je opazen boljši izkoristek delovnega časa, saj smo ob menjavi izmen izgubljali dragocene minute pa tudi pri prevozi ni večjih težav — kot smo sprva pričakovali. Stroške smo zmanjšali po planu — 31 odstotkov pri električni energiji in 30 odstotkov pri kurjavi. Predvsem pa velja poudariti delovno harmonijo in vzajemno zaupanje, ki je zrastle z našimi uspehi.

Predsednica OO sindikata

Z delom v eni izmeni smo zares zadovoljne in prepričane sem, tako pa trdijo tudi pogovori med nami, da si nobena ne želi več delati v izmeni. S

Sekretarka OO ZK TOZD Ločna: „Vse družbenopolitične organizacije smo se skupno pripravljale na reorganizacijo.“

Predsednica delavskega sveta TOZD Ločna pravi, da je z eno-izmenskim delom tudi šolanje ob delu lažje izvedljivo.

prehodom smo naredili velik korak k humanizaciji dela.

Vprašanje

In kakšne so vaše želje za bodoče?

Vodja proizvodnje

Proizvodni poklici niso dovolj stimulirani, oz. konstantno zastajajo. Zavedati bi se morali

odgovornega dela brigadirjev (delo z ljudmi, odgovornost za kvaliteto, organizacija dela...), ki pa v svojih dohodkih ni raven nekomu s prav tako izobrazbo v pisarniškem delu.

Tudi vprašanje sodelovanja s strokovnimi službami velja postaviti. Več žive povezave bi morali čutiti z razvojnim oddelkom, s TOZD Commerce in z drugimi službami. Predvsem od razvojne službe pričakujemo strokovne nasvete, razlago variant in podobno. Pomoč pričakujemo že v osnovni izdelavi, ne pa na koncu procesa.

Sekretarka OOKZ, predsednica DS, predsednica OO sindikata

Zadovoljne smo z delovnim časom, z malico, z možnostmi, ki so nam dane za popoldansko rekreacijo, česar pa ne znamo in često niti nočemo izkoristiti. V našem kolektivu je še premalo posluha za te dejavnosti, vzrok pa je verjetno tudi v oddaljenosti od mesta. Negovati bomo morali odnos do rekreacije v prostem času in sčasoma tudi med delom. Naloge nas čakajo tudi v podružbljanju kulture...

Vodja proizvodnje

Pohvaliti moramo našo mladinsko organizacijo, ki se ob številnih priložnostih vključuje v reševanje problemov, speljuje razne akcije čiščenja, skrbi za delovne uspehe mladih itd.

Ob koncu našega pogovora pa bi rad poudaril željo, da bi še naprej delali tako zavzeto, da bi poskrbeli za še boljši izkoristek delovnega časa in za kar najboljšo disciplino!

naša prizadevanja za izvoz

(Nadaljevanje s 1. str.)

srednjeročnem obdobju so pred nami velike izvozne naloge. V celoti moramo izkoristiti licenco za Holandijo, ki je zelo zahtevno pa tudi zelo iskano tržišče. Po planu dosežen, oz. presežen izvoz pomeni tudi osnovo za pridobitev licenc v prihodnjem letu.

Prav tako pa bodo ti rezultati osnova za uvoz prepotrebnih surovin, predvsem iz Kitajske. Le-te potrebujemo tako za artikle namenjene za izvoz kot tudi za domače tržišče, saj je prav po teh izdelkih največje povpraševanje.

Prav tako pomemben pa tudi problematičen je uvoz strojne opreme. Situacija na tem področju je precej zaostrena, kar ponazarja tudi naš primer. Labod je posredoval SISEOTu že štiri prošnje za uvoz opreme, ki je bila sicer že potrjena, pa so ponovni ukrepi, ki narekujejo strogo pretehtane utemeljitve opravičenosti uvoza opreme, ponovno zavrla potek uvoza teh, za nas tako prepotrebnih strojev.

Del nalog, ki segajo tudi v prihodnje leto, zajema izdelavo cca 40000 komadov uniform, ki jih bodo izdelovali v Trebnjem ter naš kooperant Perast, izdelava pa bo potekala od meseca decembra do marca 1982.

Ne nazadnje pa je od naše izvozne naravnosti odvisna možnost participacije domačim metražerjem predvsem za bombaž, ki je v naših izdelkih precej prisoten.

M. V.

To, da se imamo za nadpoprečne je dokaz, da smo podpoprečni.

V brezdelju življenje gnije, v delu brez duše pa se življenje duši in zamira.

Camus

Ni pravega vetra za tistega, ki ne ve kam gre.

Seneca

Prvi vzdih ljubezni je zadnji vzdih modrosti.

Posnetek iz vzorčne sobe.

čas sejmov

V svetu in pri nas doma se v septembru in oktobru vrste sejemске prireditve, ki kažejo in hkrati merijo modne trende tekočih mesecev kot tudi za sezono naprej. Naša delovna organizacija je s svojimi izdelki prisotna na vseh domačih sejmih, ki se v jesenskem času začno z velesejmom v Zagrebu. Le-ta traja od 11. do 20. septembra, tekstil pa je na tej prireditvi le eden od številnih prikazanih vej industrije. Letos smo se na zagrebškem velesejmu predstavili na lepo aranžiranem štandu in s številnimi modnimi artikli. Na žalost obisk ni bil močan, kar lahko pripišemo tako razvejanoosti prireditve kot času zaključevanja, ki je tedaj potekalo na terenu.

Sarajevski sejem mode je trajal od 21. do 2. septembra. To je tudi komercialni sejem, saj jyna njem potekalo zaključevanje in redna prodaja. Naša delovna organizacija se je na njem prikazala širše in lahko rečemo, da uspešno.

Tudi sejem v Skopju od 5. do 10. oktobra je komercialne narave. Največja in najpomembnejša sejemска prireditve pa je od 13. do 18. oktobra

v Beogradu. To je srečanje konkurentov, za katerega so vložena kar največja prizadevanja, saj jugoslovanski konfeksionarji predstavljamo na sejme svoje najnovejše izdelke, ki se vse češče lahko merijo z evropsko modo. Pričakujemo, da bo Labod na tem sejmu mode izstopal s svojimi eksponati in da bo tako uspešen kot je bil doslej.

plan do leta 2000

S ciljem, da se spoznajo dolgoročne možnosti za družbenoekonomski razvoj, se sprejemajo dolgoročni plani za obdobje desetih let in več.

V okviru aktivnosti za pripravo dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000, pristopa k izdelavi dolgoročnega plana tudi delovna organizacija Labod.

S sklepom o pripravi dolgoročnega plana TOZD in DO ter izdelavo programa del z rokovnikom, pristopamo k aktivnostim v vseh fazah priprave, usklajevanja z drugimi nosilci planiranja in izdelave dolgoročnega plana, katerega skrajni rok sprejema je 31. oktober 1983.

Dolgoročni plani določajo splošno orientacijo za razvoj gospodarstva in družbe, dolgoročne cilje in smeri tega razvoja, spremembe v strukturi proizvodnih sil družbe in samoupravnih socialističnih produkcijah odnosov, ki jih je treba uresničiti v obdobju, za katerega se plan sprejema. Nadalje določa temeljne usmeritve in politiko prostorskega urejanja, varstvo in izboljšanje življenjskega okolja, pogojev za delo, bivanje, kulturo in rekreacijo, dolgoročne razvojne usmeritve kadrov in politiko zadovoljevanja osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi in občanov.

ROZINA KUM – Vodja plansko-analitske sl.

Žlice in žličke...

V stabilizacijskih prizadevanjih je zelo važno, da se vsi držimo sprejetih sporazumov, dogovorov in smernic, saj bomo le tako postavili gospodarstvo na trdne noge. Tega za sedaj ne kažejo gibanja na področju višanja osebnih dohodkov, saj so ta po podatkih za prvih sedem mesecev letos zelo različna. Poprečno so se osebni dohodki v Jugoslaviji v tem obdobju dvignili na 36 odstotkov, podatki po republikah pa so zelo različni. Tako so se plače na Kosovem dvignile za 48 odstot-

kov, v Crni gori za 45 odstotkov, enako pa tudi v Bosni in Hercegovini. Na Hrvaškem so osebne dohodke, v primerjavi z lanskimi, dvignili za 41 odstotkov, v Vojvodini pa za odstotek manj.

V nižji razred povečanih dohodkov sodi Makedonija s 34 odstotki in ožja Srbija z 31 odstotki, ter seveda Slovenija, ki je s 27 odstotkov višjim osebnim dohodkom od lanskega na repu in še zdaleč ne dohaja inflacije, ki drvi naprej s 44 odstotki letno.

pot na triglav

Po velikem predhodnem zanimanju smo se zbrali Lojze, Rozina, Drago, Tinca, Marjeta, Marjan in Marica na postaji v Bršljinu. Nenavajeni moške z vlakom smo se udobno namestili v vagonu, ko zaslišimo: Vlak za Semič stoji na drugem peronu pripravljen za odhod. Saj to je pa ta vlak v katerem smo mi. Hitro iz vlaka, mi gremo vendar na Triglav in ne na Mirno goro. Dobro volje smo nadaljevali pot. Do Jesenic z vlakom, naprej do Mojstrane z avtobusom. Vožnja je bila prijetna, najlepša pa je bila pot iz Mojstrane v Vrata. Pešačili smo 2 uri. Slap Peričnik smo samo poslušali, občudovati ga nismo mogli, ker je bil že tema. Pešačenje je bilo dobro ogrevanje za naslednji dan. V domu so nas pričakali planinci: Anica z družino in Jožica z možem.

Spanje v planinskem domu ni bilo preveč udobno, toda na to smo bili pripravljeni. Ob 4. uri zjutraj, bila je še tema, smo se odpravili po čudoviti dolini proti skalnati strmini. Bilo je jutro, ki ga človek ne more doživeti nikjer drugje kot v gorah.

Vrhovi gora so bili osvetljeni s soncem, v dolini jutro, v grmovju prepevajo ptički, ob poti se pasejo krave, potoček veselo žubori proti dolini.

Na križpotju poti, desna vodi proti Luknji, leva čez Prag na Kredarico smo se poslovili od

doline in zagrizli v strmo hribovje. Pot je čedalje bolj strma, koraki so težki, dobra volja in želja po osvojenem vrhu, pomagala, da se počasi vzpenjamo. Sodelavci — stari planinci imajo mnogo potrpljenja in vzpodbudnih besed za nas neizkušene planince.

Premagali smo Prag, izkušeni, oziroma dobro pripravljeni jo mahnejo do Staničeve koče, Lojze pa vzpodbuja obupance do Kredarice. Koča se vidi, samo še nekaj korakov, pa kaj ko so noge težke. Volja velja, ne smeš popustiti, zagrizi kolena v zadnjo strmino, ki te loči od koče. Kako se prileže počitek, in prigrizek, tudi kava se dobi.

Vreme je prečudovito, sonce greje utrujene planince. Počitek je dal moč za zadnjo strmino. S Tincino se odločiva, da kreneva proti Planiki, vzpon na Triglav si prihraniva za drugič, že pot na Kredarico je bila težka. Še malo zabušavanje, časa imava dovolj, in kreneva proti Planiki. Pot je čudovita, občudujeva prekrasno planinsko cvetje. Zemlje je malo, rožice cvetijo v vsej lepoti. Malo plezanja in že sva pri Koči. Vrh za Kočo, saj to je Triglav, obdan s soncem, pot nanj je prepolna planincev.

Tudi naši so med njimi. Res so korenjaki, da so premagali še zadnjo oviro. Ob treh popoldan se vrnejo z vrha, nekateri o sicer že utrujeni, toda pot do Doliča moramo še premagati. Težka je, misel na potrebni počitek da moč za zadnje ovire. Ob poti nas opazujejo gamsi. Navajeni so ljudi, do nas jih loči le nekaj korakov. Pa smo pri koči. Iz vrat do Doliča smo hodili 10

ur. Potrebni smo počitka. Pred spanjem opazujemo zaton sonca in občudujemo prečudoviti planinski večer. Utrujeni se podamo na ležišče, kjer ležimo kakor sardine v skatli. Na petih ležiščih počiva 11 trudnih planincev. Spati ni možno, važno, da prebijemo noč pod streho.

Jutro se dela, treba bo na pot. Strmina je huda, vemo, da je zadnja, zato jo moramo čimprej prehoditi. Nad nami se zbirajo oblaki, grmi, strela para nebo. Hitro naprej, do koče. Koraki so hitri, imamo srečo, da se oblaki razpodijo in posije sonce. Prehodili smo pot do doline Triglavskih jezer. Enkrat je pogled na jezera in okolico. Voda čista, vidijo se kamenčki v vodi, zelena trava, cvetoče rože. Napis ob poti „Molče uživaj lepote planin“ opozarja preglasne planince, da zahajajo v planine ljubitelji miru in lepote. Prišli smo do koče pri Triglavskih jezerih, kjer smo se po dveh dneh pošteno umili. Počitek v Črnem jezeru je zadnji pred težavnim spustom preko Komarče. Težaven je zadnji del poti, misel na prehojeno pot pa nam da še zadnjo vzpodbudo. Premagali smo tudi zadnjo oviro! Bilo je težko, toda prečudovito. Še se bomo podali v lepote gora. V dolini, ob Savici, kljub temu, da smo v dveh dneh hodili 18 ur, nas je utrujenost zapustila ob pogledu na prečudovite gorske vrhove, obsijane s soncem. Iz Bohinja se preko Ljubljane odpeljemo z avtobusom v Novo mesto.

Vabimo sodelavce, ljubitelje planin, iz ostalih TOZD-ov, da se nam priključijo na naših prihodnjih poteh.

MARICA PRAZNIK

labodov ex tempore

Skupaj z amatersko skupino Vladimir Lamut, bo naša delovna organizacija letos že tretjič pokrovitelj slikarske kolonije „EX TEMPORE—LABOD“. Doslej se je ta prireditev odvijala v mesecu maju, letos pa je preložena v živobarven jesenski čas.

Prireditve, ki je v Sloveniji pa tudi v širšem prostoru naletela na veliko zanimanje, tokrat prerasča le naše meje, saj so organizatorji povabili tudi naše zamejce — koroške Slovence in rojake iz Italije. Izbor za udeležbo je potekal po ustaljenih normativih, ki zagotavljajo, da se bomo tudi letos srečali z dobrimi deli; ob tem pa naj povemo, da bo na letošnji koloniji sodelovalo tudi nekaj akademskih slikarjev.

Predvidene so tri teme in sicer Novo mesto, Dolina Krke in pa prosta tema. V tej bi želeli slikarje opozoriti na proizvodno delo, na življenje delavke — matere, na okoliške kraje iz katerih se vsak delavnik stekajo reke ljudi v mesto na delo.

Slikarska kolonija „Ex tempore“ tako postaja tradicionalna Labodova prireditev, ki s prizadevanji za podružabljanje kulture dobiva vse večjo vrednost. Pripravljalni odbor razmišlja, da bi se v bodoče prireditve selila po naših temeljnih organizacijah, s čimer bi slikarjem ponudili tudi pestrejšje teme, našim delavcem pa omogočili tesnejši stik z ustvarjalci.

Manj lesnih odpadkov v gozdu

V švedskih gozdovih že več let s pridom uporabljajo poseben mlin za les, imenovan „Edsbyttuggen“. Ta požira lesne odpadke, veje in odžagke hlodov, ki ostajajo pri sečnji lesa, in jih zmelje v lesni prah, ki je široko uporabno in visoko kalorično gradivo. Podobne naprave, ki se dajo montirati na skokraj vse vrste traktorjev, bi bili gotovo veseli pri nas, saj ob pomanjkanju energije gnije po gozdovih na tisoče kubikov „neekonomičnega“ lesa.

darilo za lojzeta

Delavci TOZD TIP-TOP, enote TOZD Commerce v Ljubljani in delavci te temeljne organizacije, ki jih službena pot večkrat pripelje v Ljubljano, so skupno kupili tovarišu Lojzetu Bambiču darilo s katerim so mu želeli olajšati pot na delo in se mu zahvaliti za prijaznost in vestnost na delu.

Tov. Bambič je vratar in telefonist v ljubljanskem Labodu. Ker je invalid je zanj edina možna pot na delo z lastnim vozilom, saj v naglici pozabljamo na obzirnost do takih oseb. Ko se je Lojzetu pokvarilo že dotrajano motorno kolo, je akcija za zbiranje prostovoljnih prispevkov nemudoma stekla in na enkrat je bilo kolo v rokah novega lastnika. Presenečenje je bilo veliko, saj Lojze take pozornosti sploh ni pričakoval. Veselje pa ni bilo le na Lojzetovi strani, saj vemo, da je včasih še večje veselje dati, kot sprejeti.

Zadovoljstvo ob uspeli humani akciji ter izraz tesne povezanosti in tovarštva, pa je še en dokaz, da so tople človeške vezi med nami še žive.

Presenečenje, ki so ga sodelavci pripravili tov. Bambiču (našemu Lojzetu kot radi pravijo), je bilo zares veliko in prijetno.

večji poudarek osebni odgovornosti

V osnovni organizaciji sindikata TOZD TIP-TOP so takoj po dopustih začeli z resnim delom, saj jih čaka kup nalog. Med temi je tudi priprava akcijskega programa za uresničevanje resolucije tretjega kongresa samoupravljalcev ter ukrepov za odpravo lastnih slabosti, kar bi morali sprejeti do konca meseca septembra. Hkrati pa tečejo priprave na tretji kongres sindikatov Slovenije. V sklopu omenjenih nalog bodo v TIP-TOP-u izdelali tudi oceno samouprave prakse.

Delo osnovne organizacije sindikata je pestro, saj nam že zgoraj omenjene teme pričajo o tem. Ob naštetem pa predsednik OO sindikata v TIP-TOP-u ni pozabil poudariti, da je velika sindikalna naloga tudi v vzgoji in negovanju pravih delovnih in tovariških odnosov, znotraj tega pa je poudaril nujnost vse večjega izpostavljanja osebne odgovornosti.

JESEN NA SROMLJAH

Čas trgatve je oživil tudi Labodov vinograd na Sromljah. Skrbno negovane trte so – kljub zimski pozebi in sprva slabim napovedim – povrnila trud. Sladko grozdje je kar samo vabilo trgače k delu in tako se bomo te dni delavci

Laboda ob malici posladkali tudi z domačim grozdom.

Manj sreče pa smo imeli s sadovnjakom. Gozdni škodljivci so pozimi, predno smo zagotovili zaščitno ograjo, poškodovali debela, pa tudi voluhar je napadel nekaj korenin; vse to pa se odraža v slabi letini. Za prihodnje leto pa lahko opravičeno pričakujemo dovolj sadja, saj smo poskrbeli, da je sadovnjak povsem zaščiteno. Novejši nasad breskev, marelic in višenj pa dobro kaže, zato si lahko v prihodnje obetamo tudi dovolj zgodnega sadja.

delitev po delu

To je bila tema okrogle mize, ki jo je pripravilo predsedstvo konference mladih delavcev pri OK ZSMS Novo mesto 16. septembra letos. V razpravo smo se aktivno vključili tudi mladi iz Laboda. Splošna ugotovitev okrogle mize je, da delitev po delu nikakor ne more zaživeti. Vse preveč je delavec v proizvodnji plačan po normi ne glede na okoliščine in pogoje dela in ne od dela, ki ga je opravil. Razprava je pokazala, da imajo te realcije še najbolj urejene v Novolesu, nekaj premikov je tudi v Krki, v mnogih delovnih sredinah pa delitev po delu tudi v pripravah in prizadevanjih še ni zaživel. Nasprotno pa lahko trdimo za našo delovno organizacijo, da so storjeni v tej smeri že veliki koraki, ki

nam bodo – ob sodelovanju nas vseh – gotovo dali tudi rezultate.

TONČKA KRALJ

zelenica nas pričakuje

Ob kapacitetah za letovanje ob morju, smo se v naši delovni organizaciji odločili, da v sklopu Počitniške skupnosti Krško, pristopimo k organizaciji zimskega oz. gorskega turizma.

Že nekaj let nazaj velja, da smo Slovenci množični smučarji, ker pa so kapacitete v sorazmerno kratkem snežnem obdobju precej zasedene, si številne delovne organizacije skušajo zagotoviti svoje domove. Tudi med članicami Počitniške skupnosti Krško je bilo čutiti vse več zanimanja za zimski turizem. Posamezniki, odgovorni v Počitniški skupnosti, so si že nekaj časa prizadevali poiskati ustrezno lokacijo ali objekt. Tako je že tekla beseda o Pokljuki, kmalu pa je bila nakazana še ustreznější rešitev na Ljubelju.

Počitniška skupnost je odkupila dom PANORAMA v neposredni bližini Zelenice, kjer si je tudi Labod uspel zagotoviti nekaj ležišč. Stekla so tudi adaptacijska dela, tako da si že v letošnji zimi lahko obetamo počitnice na Gorenjskem. Vsekakor pa nova pridobitev ne bo služila svojemu namenu le v zimskih mesecih, saj bo dom prirejen tako, da bo vabljen za obiskovalce skozi celo leto.

MALO ZARES, MALO ZA HEC

Konec oktobra bo v Novem mestu srečanje mladincev Laboda, pridružili pa se jim bodo tudi vojaki iz Ptuja in iz novomeškega garnizona Milan Majcen. Odkar je zaživela koordinacija med osnovnimi organizacijami mladine na ravni delovne organizacije, je vse več skupnih akcij. Konec oktobra pa bo prišlo tudi do srečanja, v katerem bo vključeno tekmovanje v šivanju in v športnih disciplinah, popestrjeno pa bo tudi z zabavnimi tekmovanji, kot je tek v vrečah in podobno.

Predstavnice temeljnih organizacij programa „vrhnjih oblačil“ bodo ob pomerjanju spretnosti v šivanju izdelovale krila, predstavnice temeljnih organizacij „perilo–šport“ pa srajce.

Pobuda za srečanje mladih vseh TOZD Laboda je naletela na vsesplošno priznanja, nadvse razveseljivo pa je, da so mladi v tekmovalni del vključili tudi šivanje.

Torej nasvidenje ob koncu meseca!